

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АПВ ТА
РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ**

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА “НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ “АГРООСВІТА”**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Департаментом науково-освітнього
забезпечення АПВ та розвитку
сільських територій
Міністерства аграрної політики
та продовольства України
“21” липня 2014р.

**ТВАРИННИЦТВО, ЗООГІГІЄНА ТА
ВЕТЕРИНАРНА САНІТАРІЯ**

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
для підготовки фахівців ОКР “молодший спеціаліст”
напряму 6.110101 “Ветеринарна медицина”
спеціальності 5.11010101 “Ветеринарна медицина”
у вищих навчальних закладах I–II рівнів акредитації
Міністерства аграрної політики та продовольства України
(Шифр за ОПП- ППП.07)

**Київ
“Агроосвіта”
2014**

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА
УКРАЇНИ**

**ДЕПАРТАМЕНТ НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АПВ ТА
РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ**

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА “НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ “АГРООСВІТА”**

**ТВАРИННИЦТВО, ЗООГІГІЄНА ТА
ВЕТЕРИНАРНА САНІТАРІЯ**

ПРОГРАМА

**нормативної навчальної дисципліни
для підготовки фахівців ОКР “молодший спеціаліст”
напряму 6.110101 “Ветеринарна медицина”
спеціальності 5.11010101 “Ветеринарна медицина”
у вищих навчальних закладах І–ІІ рівнів акредитації
Міністерства аграрної політики та продовольства України
(Шифр за ОПП-ППП.07)**

**Київ
“Агроосвіта”
2014**

УДК 636.09
ББК 48.1
Т 26

Розробник програми

Губарєва Л.І., викладач ВП “Донецький технікум Луганського НАУ”

Рецензенти:

Тринів І.В., кандидат сільськогосподарських наук, Петрашук В.М., викладачі
Рогатинського державного аграрного коледжу;

Рева М.В., Шульженко Є.В., викладачі Олександрійського технікуму
Білоцерківського НАУ;

Семікіна Н.М., методист ВП “Донецький технікум Луганського НАУ”

Обговорено та рекомендовано до видання науково-методичною комісією аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації із спеціальності 5.11010101 “Ветеринарна медицина” (протокол № 1 від 24 жовтня 2013 р.)

**Відповідальна
за випуск**

Вишневська О.В., методист ДУ “НМЦ “Агроосвіта”

Редактор

Салмай Н.М.

©Державна установа “Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів “Агроосвіта”.

Всі права охороняються. Жодна частина цього видання не може бути відтворена у будь-якій формі без письмової згоди Державної установи “Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів “Агроосвіта”.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Тваринництво, зоогігієна та ветеринарна санітарія”

Галузь знань	1101 “Ветеринарія”
Напрямок підготовки	6.110101 “Ветеринарна медицина”
Спеціальність	5.11010101 “Ветеринарна медицина”
Освітньо-кваліфікаційний рівень	“молодший спеціаліст”
Нормативна чи вибіркова	нормативна
Семестр	5–6
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість розділів	6
Кількість тем	32
Загальна кількість годин	108

Види навчальної діяльності та види навчальних занять, обсяг годин:

Лекції	26
Практичні заняття	32
Лабораторні заняття	4
Самостійна робота	42
Форма підсумкового контрольного заходу	екзамен

ВСТУП

Навчальну програму дисципліни “Тваринництво, зоогігієна та ветеринарна санітарія” складено відповідно до вимог Галузевого стандарту вищої освіти України.

Міждисциплінарні зв’язки: “Анатомія і фізіологія сільськогосподарських тварин”, “Математика”, “Біологія”, “Основи екології”, “Акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин і птиці”, “Внутрішні незаразні хвороби”, “Епізоотологія з мікробіологією”, “Годівля сільськогосподарських тварин” тощо.

Програму навчальної дисципліни складено з таких розділів:

1. Основи розведення сільськогосподарських тварин.
2. Скотарство.
3. Свинарство і вівчарство.
4. Конярство, птахівництво та інші галузі тваринництва.
5. Загальна зоогігієна з основами ветеринарної санітарії. Спеціальна зоогігієна.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Тваринництво, зоогігієна та ветеринарна санітарія” є:

- формування у майбутніх спеціалістів умінь і компетенцій для забезпечення ефективного виробництва продукції тваринництва високої якості, підвищення рівня продуктивності тварин, умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та сучасних технологій виробництва продукції;
- усвідомлення нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов’язковим дотриманням оптимальних умов утримання, годівлі, використання тварин, технологічних процесів виробництва продукції та всіх санітарно-гігієнічних вимог.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Тваринництво, зоогігієна та ветеринарна санітарія” є:

- засвоєння основ організації виробництва продукції тваринництва;
- розкриття спеціальних понять;
- опанування формами організації розведення тварин різних видів, поліпшення їх племінної цінності, підвищення рівня продуктивності, вжиття профілактичних заходів;
- вивчення і впровадження сучасних технологій виробництва продукції з забезпеченням вимог годівлі, утримання та використання тварин.

Як результат вивчення дисципліни студенти повинні **знати**:

- методи розведення сільськогосподарських тварин та основи селекційно-племінної роботи;
- основні види та породи тварин різних напрямів продуктивності;
- техніку бонітування як складову племінної роботи;

- види утримання тварин різних видів;
- особливості годівлі тварин різних видів і статевовікових груп у господарствах різних форм власності і господарювання;
- шляхи підвищення продуктивності тварин;
- вимоги до якості продукції та чинні стандарти на неї;
- технологію вирощування молодняку сільськогосподарських тварин та відтворення стада;
- зоогігієнічні вимоги до повітряного середовища та мікроклімату тваринницьких приміщень, води та водозабезпечення тваринницьких ферм, обладнання приміщень для тварин;
- гігієну кормів і технологію годівлі тварин;
- організацію стійлового і пасовищного утримання;
- санітарну охорону тваринницьких об'єктів від занесення збудників заразних захворювань;
- ветеринарно-санітарні заходи в скотарстві, свинарстві, вівчарстві, конярстві, птахівництві, кролівництві і хутровому звірівництві;

вміти:

- визначати вид, породу тварини, вгодованість, живу масу, вік, масть, тип конституції;
- оцінювати екстер'єр тварин різними методами;
- проводити добір і підбір тварин;
- контролювати якість робіт із виробництва продукції тваринництва;
- нумерувати тварин, правильно і своєчасно оформляти форми первинного та племінного обліку і звітності;
- визначати фізичні показники повітря і вміст шкідливих газів у тваринницьких приміщеннях;
- використовувати різні способи і засоби очищення і знезаражування води;
- забезпечувати оптимальні зоогігієнічні умови утримання, годівлі і використання тварин.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 108 годин.

Структура навчальної дисципліни є орієнтовною. Предметні (циклові) комісії можуть змінювати кількість годин у межах загального обсягу навчального часу, який відведено на вивчення дисципліни робочим навчальним планом навчального закладу. Внесені в програму зміни повинні бути обговорені на засіданні циклової комісії і затверджені заступником директора з навчальної роботи.

2. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ		Тема		Обсяг годин для окремих видів навчальних занять і самостійної роботи					
№	назва	№	назва	лекції	лабора торні	практи чні	семіна рські	самост ійна робота	разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Основи розведення сільськогосподарс ьких тварин	1.1.	Вступ. Походження сільськогосподарських тварин і вчення про породу	1				1	2
		1.2.	Ріст і розвиток тварин	1		2		1	4
		1.3.	Конституція, екстер'єр, інтер'єр і продуктивність тварин	2		2			4
		1.4.	Добір, підбір і методи розведення	2				2	4
		1.5.	Племінна робота та основи селекції сільськогосподарських тварин на стійкість проти захворювань	2					2
Всього				8		4		4	16
2.	Скотарство	2.1.	Конституція,екстер'єр, інтер'єр, продуктивність, породи великої рогатої худоби			4	2		6
		2.2.	Техніка розведення великої рогатої худоби, вирощування молодняку і племінна робота	2		2		2	6
		2.3.	Годівля, відгодівля та утримання худоби			2			2
Всього				2		8	2	2	14

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.	Свинарство і вівчарство	3.1.	Напрями продуктивності та основні породи свиней	2		2			4
		3.2.	Техніка розведення свиней і племінна робота					2	2
		3.3.	Значення вівчарства і козівництва. Біологічні особливості і види продуктивності овець та кіз. Породи овець та кіз	2	2				4
		3.4.	Техніка розведення овець та кіз					2	2
Всього				4	2	2		4	12
4.	Конярство, птахівництво та інші галузі тваринництва	4.1.	Значення конярства. Екстер'єр і породи коней	2		2			4
		4.2.	Техніка розведення коней, вирощування молодняку і племінна робота					2	2
		4.3.	Утримання і використання коней					2	2
		4.4.	Значення птахівництва. Біологічні особливості і продуктивні якості сільськогосподарської птиці. Породи, лінії і кроси сільськогосподарської птиці				2	2	4
		4.5.	Інкубація яєць і вирощування молодняку			2		2	4
		4.6.	Технологія виробництва яєць і м'яса птиці	2					2
		4.7.	Хутрові звірі та основи кролівництва					2	2
		4.8.	Основи бджільництва					4	4
Всього				4		4	2	14	24
5.	Загальна зоогігієна з основами	5.1.	Вплив атмосферних факторів і мікроклімату на здоров'я сільськогосподарських тварин, зоогігієнічні	2		2			4

	ветеринарної санітарії		вимоги до повітряного середовища тваринницьких приміщень						
--	---------------------------	--	---	--	--	--	--	--	--

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		5.2.	Вплив ґрунту на здоров'я і продуктивність сільськогосподарських тварин					2	2
		5.3.	Гігієна водопостачання і напування сільськогосподарських тварин	2	2				4
		5.4.	Гігієна кормів і годівля сільськогосподарських тварин	2		2			4
		5.5.	Загальні зоогігієнічні вимоги до приміщень для сільськогосподарських тварин			2		3	5
		5.6.	Гігієна літнього утримання тварин					2	2
Всього				6	2	6		7	21
6.	Спеціальна зоогігієна	6.1.	Гігієна великої рогатої худоби і ветеринарно-санітарні вимоги в скотарстві	2		4		2	8
		6.2.	Гігієна свиней і ветеринарно-санітарні вимоги в свинарстві			2		2	4
		6.3.	Гігієна овець і ветеринарно-санітарні вимоги у вівчарстві					2	2
		6.4.	Гігієна коней і ветеринарно-санітарні вимоги в конярстві					2	2
		6.5.	Гігієна сільськогосподарської птиці і ветеринарно-санітарні вимоги в птахівництві			2		2	4
		6.6.	Гігієна кролів і хутрових звірів, ветеринарно-санітарні вимоги в кролівництві і звірівництві					1	1
Всього				2		8		11	21
Всього годин з навчальної дисципліни				26	4	32	4	42	108

3. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ОСНОВИ РОЗВЕДЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

1.1. Вступ. Походження сільськогосподарських тварин і вчення про породу

Значення, зміст, теоретичні основи дисципліни, її зв'язок з іншими дисциплінами навчального плану. Сучасний стан тваринництва в Україні. Досягнення науки і кращого виробничого досвіду в збільшенні поголів'я тварин і птиці, підвищення їх продуктивності.

Час, місце приручення і одомашнення тварин. Дикі предки домашніх тварин. Основні зміни у тварин, які відбулися в процесі одомашнення. Поняття про породу. Основні фактори породоутворення. Класифікація порід. Акліматизація порід і принципи породного районування. Поняття про структуру породи.

1.2. Ріст і розвиток тварин

Поняття про ріст і розвиток сільськогосподарських тварин.

Закономірності росту і розвитку тварин. Фактори, які впливають на ріст, розвиток і скороспілість сільськогосподарських тварин.

Затримка росту й розвитку організму, який розвивається (явище ембріоналізму, неотенії, інфантилізму).

Контроль за ростом і розвитком тварин. Абсолютний і відносний приріст. Тривалість життя і господарського використання тварин.

Практичне заняття 1

Ознайомлення з журналом вирощування молодняку. Обчислення абсолютного і відносного приросту молодняку.

1.3. Конституція, екстер'єр, інтер'єр і продуктивність тварин

Поняття про конституцію сільськогосподарських тварин. Типи конституції. Роль спадковості і зовнішніх факторів у формуванні конституції. Зв'язок конституції з продуктивністю, скороспілістю і здоров'ям.

Поняття про екстер'єр сільськогосподарських тварин. Вади і недоліки тілобудови тварин, причини їх виникнення і шляхи попередження. Методи оцінювання екстер'єру: окомірний, бальний, вимірювання, обчислення індексів. Поняття про інтер'єр тварин, методи його вивчення.

Кондиції тварин.

Продуктивність тварин. Основні види продуктивності. Фактори, що впливають на продуктивність тварин. Досвід кращих господарств з підвищення продуктивності і плодючості тварин.

Практичне заняття 2

Огляд і оцінювання екстер'єру тварин, взяття основних промірів, визначення кондицій. Ознайомлення з формами обліку продуктивності тварин на фермі.

1.4. Добір, підбір і методи розведення

Поняття про добір і підбір у тваринництві. Добір тварин за комплексом ознак. Особливості добору плідників. Підбір, принципи підбору. Типи і форми підбору.

Поняття про методи розведення тварин, їх класифікація. Чистопородне розведення, його біологічні особливості і значення в удосконаленні існуючих порід.

Схрещування, його біологічна суть, значення і застосування в практиці тваринництва. Види схрещування, їх характеристика, техніка і умови застосування.

Гібридизація в тваринництві. Господарське значення і використання гібридизації.

1.5. Племінна робота та основи селекції сільськогосподарських тварин на стійкість проти захворювань

Поняття про селекційну і племінну роботу. Роль племінної роботи в якісному поліпшенні тварин. Ведення племінної роботи в племінному і користувальному тваринництві. Первинний зоотехнічний і племінний облік. Ідентифікація та реєстрація тварин в Україні.

Поняття про бонітування тварин. Мета, час і техніка його проведення. Заходи щодо результатів бонітування. Племінні записи.

Підприємства з племінної справи: племінні заводи, племінні господарства, племоб'єднання, елевери. Державні племінні книги, виставки і виводки тварин, їх значення. Профілактика поширення летальних і напівлетальних аномалій у сільськогосподарських тварин.

2. СКОТАРСТВО

2.1. Конституція, екстер'єр, інтер'єр, продуктивність, породи великої рогатої худоби

Значення скотарства і сучасні напрями його розвитку. Біологічні особливості і продуктивні якості великої рогатої худоби. Екстер'єр і конституція великої рогатої худоби в зв'язку з напрямом продуктивності. Молочна і м'ясна продуктивність великої рогатої худоби та фактори, які впливають на них.

Практичні заняття 3, 4

Заповнення форм обліку продуктивності та обчислення середньодобового і середнього надою молока на фуражну корову.

Визначення залікової маси молока, яке здають на молочні заводи.

Визначення залікової маси худоби, яку здають на м'ясокомбінат (переробне підприємство).

Семінарське заняття 1

Породи великої рогатої худоби молочного, комбінованого і м'ясного напрямку продуктивності.

2.2. Техніка розведення великої рогатої худоби, вирощування молодняку і племінна робота

Статева і господарська зрілість, вік телиць за першого осіменіння. Способи штучного осіменіння. Використання бугаїв-плідників. Зоотехнічні заходи щодо боротьби з неплідністю.

Підготовка корів до розтелу і його проведення. Вимоги до родильного відділення і профілакторію.

Організація вирощування племінного молодняку в молочному скотарстві.

Потреба молодняку в поживних речовинах. Особливості вирощування молодняку за ручного вигоювання і під коровами-годувальницями. Використання замінників незбираного молока. Способи вирощування молодняку в господарствах різних форм власності і господарювання.

Завдання, форми й методи племінної роботи у товарних і племінних господарствах, на племінних заводах і племфермах господарств.

Методи розведення молочної худоби, які застосовують у товарних і племінних господарствах. Чистопородне розведення. Розведення за лініями і родинами. Види схрещування у скотарстві.

Бонітування великої рогатої худоби.

Практичне заняття 5

Реєстрація осіменінь корів і телиць, запуску, розтелу, новонароджених телят і присвоєння їм кличок.

2.3. Годівля, відгодівля та утримання худоби

Корми і підготовка їх до згодовування. Кормові норми і раціони для молочної худоби. Запуск корів. Особливості годівлі сухостійних корів і нетелей.

Годівля дійних корів. Роздій корів. Годівля і утримання бугаїв-плідників. Способи утримання великої рогатої худоби.

Пасовищне утримання худоби. Значення загінної системи випасання в боротьбі з гельмінтами.

Відгодівля, її роль у збільшенні виробництва високоякісного м'яса. Види відгодівлі. Організація і техніка відгодівлі.

Практичне заняття 6

Складання раціонів для дорослої худоби і молодняка. Аналіз складених раціонів.

3. СВИНАРСТВО І ВІВЧАРСТВО

3.1. Напрями продуктивності та основні породи свиней

Значення свинарства і завдання щодо його розвитку. Біологічні особливості свиней. Напрями продуктивності в свинарстві.

Конституція, екстер'єр та інтер'єр свиней, їх зв'язок з продуктивністю. Породи свиней різного напрямку продуктивності: велика біла, ландрас, миргородська, українська степова біла, українська степова ряба, дюрок, полтавська м'ясна, українська м'ясна.

Типи свинарських господарств. Виробництво свинини на промисловій основі.

Практичне заняття 7

Вивчення порід свиней на живих об'єктах, за фотографіями, діафільмами, навчальними відеофільмами, кінофільмами.

3.2. Техніка розведення свиней і племінна робота

Статева і господарська зрілість свиней. Підготовка кнурів і маток до парування, вік і жива маса під час першого парування. Види і техніка парування свиней. Режим використання кнурів. Підготовка маток до опоросу і його проведення. Типи опоросів. Племінна робота. Методи розведення. Бонітування свиней. Мічення свиней. Зоотехнічний і племінний облік у свиначстві. Добір свиней за походженням. Оцінювання кнурів і маток за якістю нащадків методом контрольної відгодівлі і контрольного вирощування.

3.3. Значення вівчарства і козівництва. Біологічні особливості і види продуктивності овець та кіз. Породи овець та кіз

Значення вівчарства і козівництва, стан і перспективи розвитку галузей. Біологічні особливості овець та кіз. Конституція і екстер'єр. Зоологічна і виробнича класифікація овець та кіз.

Основні види продукції вівчарства та козівництва. Типи волокон, види і властивості вовни. Організація, строки і техніка стрижень овець та кіз.

Класифікація вовни. Класифікація овчин. Смушки. Методи збереження овчин і смушок, шляхи підвищення їх якості. М'ясна і молочна продуктивність. Шляхи збільшення виробництва баранини, козлятини і молока овець та кіз.

Породи овець та кіз різного напрямку продуктивності.

Лабораторне заняття 1

Вивчення видів вовни. Визначення виходу митої вовни.

3.4. Техніка розведення овець та кіз

Статева і господарська зрілість овець та кіз. Строки парування, їх ефективність. Підготовка плідників і маток до парування. Види парувань.

Підготовка маток до ягніння і його проведення. Кошарно-базовий і сакманний методи вирощування ягнят. Формування і обслуговування сакманів. Строки і техніка відлучення ягнят. Формування отар.

4. КОНЯРСТВО, ПТАХІВНИЦТВО ТА ІНШІ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА

4.1. Значення конярства. Екстер'єр і породи коней

Значення, стан і перспективи розвитку галузі. Біологічні особливості та продуктивні якості коней. Конституція і екстер'єр коней різного напрямку. Недоліки та основні вади тілобудови. Масті і відмітини. Визначення віку по зубах. Вимірювання і зважування коней. Породи коней.

Практичне заняття 8

Вивчення порід коней на живих об'єктах, за альбомами, фотографіями, діафільмами, навчальними відеофільмами, кінофільмами. Визначення масті і віку коней.

4.2. Техніка розведення коней, вирощування молодняку і племінна робота

Статева і господарська зрілість коней. Підготовка жеребців і кобил до парування. Строки, способи і техніка парування коней. Навантаження на плідників. Штучне осіменіння в конярстві. Підготовка кобил до вижереблення і його проведення. Вирощування лошат-сисунів і відлучених лошат.

Організація племінної роботи в конярстві. Методи розведення. Добір і підбір.

4.3. Утримання і використання коней

Утримання коней та догляд за ними. Робочі якості коней. Фактори, що на них впливають. Упряж і запрягання коней. Основні вимоги до правильного запрягання коней у вози. Особливості використання на роботах жеребних кобил і підсисних конематок.

Спортивне конярство.

4.4. Значення птахівництва. Біологічні особливості і продуктивні якості сільськогосподарської птиці. Породи, лінії і кроси сільськогосподарської птиці

Значення птахівництва, сучасний стан і перспективи розвитку галузі. Види сільськогосподарської птиці. Біологічні особливості і продуктивні якості сільськогосподарської птиці. Екстер'єр і конституція птиці різних видів і напрямів продуктивності. Визначення статі та віку птиці. Зв'язок між екстер'єром і продуктивністю птиці.

Яйцева та м'ясна продуктивність птиці. Фактори, що на них впливають. Держстандарт на яйця і м'ясо птиці.

Відтворювальні якості птиці. Заплідненість і виводимість яєць, збереження молодняку. Фактори, що впливають на відтворювальні якості птиці.

Семінарське заняття 2

Породи, лінії і кроси птиці, їх класифікація. Яйцеві, м'ясні і м'ясо-яйцеві породи, породні групи і кроси курей. Породи і кроси качок. Породи і породні групи гусей. Породи і кроси індиків. Породні групи цесарок. Японські перепели. М'ясні голуби, страуси.

4.5. Інкубація яєць і вирощування молодняку

Будова і утворення яйця птиці. Інкубаційні якості яєць. Типи та будова інкубаторів. Режим інкубації курячих яєць. Особливості інкубації яєць інших видів птиці. Біологічний контроль у процесі інкубації. Технологічний процес в цеху інкубації.

Вирощування ремонтного молодняку. Режим зовнішніх факторів під час вирощування молодняку. Способи вирощування: клітковий, підлоговий, комбінований. Годівля молодняку і контроль під час вирощування.

Практичне заняття 9

Оцінювання інкубаційних якостей яєць. Розрахунок інкубаційних показників: заплідненість і виводимість яєць, відсоток виходу молодняку.

4.6. Технологія виробництва яєць і м'яса птиці

Схема технологічного процесу виробництва яєць. Умови, що забезпечують цілорічне рівномірне виробництво яєць.

Схема технологічного процесу виробництва м'яса бройлерів. Відловлювання і транспортування бройлерів. Особливості виробництва м'яса птиці інших видів. Забій і переробка птиці.

Спеціалізація і кооперація підприємств у яйцевому і м'ясному виробництві.

Технологічний процес виробництва яєць і м'яса птиці.

4.7. Хутрові звірі і основи кролівництва

Значення звірівництва і кролівництва. Стан і перспективи розвитку галузей. Основні види хутрових звірів. Продукція звірівництва.

Біологічні особливості кролів. Класифікація порід кролів. Техніка розведення кролів. Статева і господарська зрілість, вік першого парування. Тривалість вагітності і лактації. Окріл. Догляд за лактуючими самками і кроленятами. Відлучення і вирощування кроленят.

Годівля та утримання кролів і хутрових звірів.

4.8. Основи бджільництва

Значення бджільництва. Стан і перспективи розвитку галузі. Біологія бджолиної сім'ї. Породи бджіл.

Кормова база бджільництва – основний фактор, що визначає успіх розвитку цієї галузі. Годівля, утримання і розведення бджіл. Профілактичні і санітарні заходи на пасіці. Хвороби бджіл. Досвід роботи кращих бджільничих господарств.

5. ЗАГАЛЬНА ЗООГІГІЄНА З ОСНОВАМИ ВЕТЕРИНАРНОЇ САНІТАРІЇ

5.1. Вплив атмосферних факторів і мікроклімату на здоров'я сільськогосподарських тварин, зоогігієнічні вимоги до повітряного середовища тваринницьких приміщень

Зоогігієнічне значення повітря. Вплив фізичних, хімічних, біологічних і механічних показників повітря на здоров'я і продуктивність сільськогосподарських тварин.

Оптимальні норми фізичних, хімічних, біологічних і механічних показників повітря в приміщеннях для сільськогосподарських тварин. Джерела нагромадження і заходи боротьби з шкідливими газами і підвищеною вологістю повітря в тваринницьких приміщеннях. Гігієнічне значення сонячної радіації. Профілактичне застосування штучного інфрачервоного і ультрафіолетового опромінення тварин і птиці.

Аероіонізація. Світловий режим для сільськогосподарських тварин (природне і штучне освітлення).

Поняття про клімат. Акліматизація тварин.

Поняття про мікроклімат тваринницьких приміщень та методи його контролю.

Практичне заняття 10

Засвоєння методів контролю за станом повітряного середовища тваринницьких приміщень. Визначення показників мікроклімату в тваринницькому приміщенні.

Зоогігієнічне оцінювання мікроклімату цього приміщення.

5.2. Вплив ґрунту на здоров'я і продуктивність сільськогосподарських тварин

Зоогігієнічне значення механічних, фізичних і хімічних властивостей ґрунту. Мікроорганізми ґрунту. Санітарна охорона ґрунту.

5.3. Гігієна водопостачання і напування сільськогосподарських тварин

Системи водопостачання тваринницьких ферм і санітарно-гігієнічні вимоги до них. Значення і норми споживання води для напування і санітарних потреб у тваринницьких господарствах, на промислових комплексах. Гігієнічні вимоги до напування тварин і птиці в літній і зимовий періоди. Санітарно-гігієнічні вимоги, які висувають до питної води з фізичних, хімічних і біологічних показників. Державний стандарт на воду. Способи та засоби очищення і знезаражування води.

Лабораторне заняття 2

Визначення фізичних властивостей води. Визначення хімічних домішок у водоймищах і вододжерелах.

5.4. Гігієна кормів і годівля сільськогосподарських тварин

Значення повноцінної годівлі і санітарної якості кормів для збереження здоров'я і підвищення продуктивності тварин. Профілактика захворювань тварин, пов'язаних із вмістом у кормах хімічних і механічних домішок. Профілактика захворювань тварин, викликаних потраплянням в організм з кормами збудників хвороб і згодовуванням недоброякісних кормів. Профілактика отруєнь тварин отруйними і шкідливими рослинами, кормами, враженими грибами, пестицидами та мінеральними добривами.

Санітарно-гігієнічний контроль під час заготівлі кормів, зоогігієнічні вимоги до збереження кормів, підготовка їх до згодовування. Санітарне оцінювання недоброякісних кормів, методи їх знезаражування. Санітарний режим у кормоцехах і кормокухнях.

Практичне заняття 11

Відбір зразків кормів для дослідження в лабораторії. Санітарне оцінювання місць і умов зберігання кормів, підготовлених до згодовування. Ознайомлення з отруйними і шкідливими рослинами, що ростуть у зоні розташування навчального закладу.

5.5. Загальні зоогігієнічні вимоги до приміщень для сільськогосподарських тварин

Санітарно-гігієнічні вимоги до ділянки для будівництва тваринницьких ферм і комплексів. Гігієнічне оцінювання будівельних матеріалів. Гігієнічні вимоги до обладнання приміщень, освітлення, каналізації, типів механічної вентиляції з підігрівом припливного повітря. Гігієнічні вимоги до обладнання стійл, кліток, денників, годівниць і напувалок.

Типи тваринницьких будівель для розміщення в них тварин різних видів і статевовікових груп. Площа приміщення на одну голову.

Практичне заняття 12

Ознайомлення з плануванням території, обладнанням будівель різного призначення, роботою вентиляційних споруд, способами видалення гною, каналізаційними спорудами, захистом від занесення інфекцій, санітарним режимом у конкретному господарстві.

5.6. Гігієна літнього утримання тварин

Особливості літнього утримання тварин у різних природно-кліматичних зонах країни. Підготовка пасовищ, водоймищ, перегонів, кошар і таборів. Підготовка тварин до пасовищного утримання, ветеринарний огляд, проведення профілактичних щеплень і дослідження тварин, дегельмінтизація, обрізання копит і рогів. Гігієна пасовищно-табірної і відгінно-пасовищної утримання тварин. Роль загінного випасання в профілактиці пасовищних інвазій. Культурні пасовища, їх санація.

6. СПЕЦІАЛЬНА ЗООГІГІЄНА

6.1. Гігієна великої рогатої худоби і ветеринарно-санітарні вимоги в скотарстві

Системи утримання великої рогатої худоби: стійлово-пасовищна, стійлово-вигульна, цілорічно-стійлова і потоково-цехова система утримання тварин.

Гігієнічні вимоги до прив'язного і безприв'язного утримання корів. Гігієна молочних корів і санітарні заходи щодо одержання, зберігання і транспортування молока. Санітарно-гігієнічний режим сухостійних корів і нетелей. Санітарно-гігієнічні вимоги до проведення розтелів і утримання новотільних корів. Гігієна племінних тварин. Гігієна вирощування молодняку. Гігієна відгодівлі і нагулу великої рогатої худоби.

Практичні заняття 13, 14

Ознайомлення в конкретному господарстві зі станом вигульних майданчиків, телятника-профілакторію і доїльної установки. Перевірка санітарно-гігієнічного стану годівниць, автонапувалок у приміщеннях для утримання дійних, сухостійних корів і ремонтного молодняку.

Обстеження родильного відділення і стану догляду за тільними і новотільними коровами.

6.2. Гігієна свиней і ветеринарно-санітарні вимоги в свинарстві

Гігієна стійлового утримання свиней. Гігієна літнього утримання свиней. Гігієна племінних тварин і вирощування молодняку. Гігієна свиней на відгодівлі.

Практичне заняття 15

Ознайомлення в конкретному господарстві з технікою догляду за поросятами-сисунами і відлученими поросятами.

6.3. Гігієна овець і ветеринарно-санітарні вимоги у вівчарстві

Гігієна стійлового і пасовищного утримання овець. Гігієна вовнових овець. Гігієна стрижень овець. Гігієна дійних овець. Гігієна племінних тварин і вирощування молодняку. Гігієна овець на відгодівлі.

6.4. Гігієна коней і ветеринарно-санітарні вимоги у конярстві

Системи утримання коней. Гігієна зимового утримання коней. Гігієна пасовищного утримання робочих коней. Гігієна дійних кобил. Гігієна племінних тварин і вирощування молодняку.

6.5. Гігієна сільськогосподарської птиці і ветеринарно-санітарні вимоги в птахівництві

Системи утримання сільськогосподарської птиці. Зоогігієнічні вимоги до будівництва приміщень для птиці різних видів.

Гігієна утримання птиці різних видів. Санітарні заходи під час інкубації і вирощування молодняку.

Практичне заняття 16

Ознайомлення з особливостями утримання, годівлі і використання курей на птахофабриці. Визначення показників мікроклімату в цеху кліткового утримання курей.

6.6. Гігієна кролів і хутрових звірів, ветеринарно-санітарні вимоги в кролівництві і звірівництві

Особливості будови приміщень для кролів і хутрових звірів. Гігієна вирощування молодняку. Гігієна годівлі і напування.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Про племінне тваринництво : Закон України від 15 грудня 1993 року.
2. Бакай А.В., Бобилев И.Ф., Кириллова Е.К., Лебедев Ю.В., Красота В.Ф., Никифоров А.Н., Пигарев Н.В., Потокин В.П., Цирендондоков Н.Д. Животноводство : учебн. – 4 изд. перераб.и доп. – М. : Агропроиздат, 1991. – 399 с.
3. Бала В.І., Донченко Т.А., Безпалый І.Ф., Карченков А.А. Технологія виробництва продукції кролівництва і звірівництва : підручник. – Вінниця : Нова книга, 2009. – 272 с.
4. Бортничук В.А., Безсмертний В.М., Мазуренко В.П., Карташов І.І. Зоогігієна з основами ветеринарії : підручник. – К. : Вища школа, 1994. – 412 с.
5. Мазуренко В.П., Віннічук Д.Т. Тваринництво, зоогігієна і ветеринарна санітарія : підручник. – К. : Вища шк., 1995. – 365 с.
6. Гопка Б.М., Хоменко М.П., Павленко П.М. Конярство : підручник. – К. : Вища освіта, 2004. – 320 с.
7. Дерев'янюк О.П., Шмельов І.І. Стандартизація продукції тваринництва : навч. посіб. – 2007. – 164 с.
8. Костюнина В.Ф., Туманова Е.И., Демидчик Л.Г. Зоогигиена с основами ветеринарии и санитарии : учебн. – М. : Агропромиздат, 1991. – 480 с.
9. Басовський М.З. та ін. Розведення сільськогосподарських тварин : підручник. – Біла Церква, 2001. – 400 с.
10. Основи ветеринарії та зоогігієни : навч. посіб. /А.В. Бойко. – К. : Вища шк., 2007. – 316 с.
11. Вилль А.В., Дмитриев Н.Г., Жигачев А.И. и др. Разведение сельскохозяйственных животных с основами частной зоотехнии и промышленного животноводства : учебн. – Агропромиздат. Ленинградское отделение, 1989. – 511 с.
12. Мельник Ю.Ф., Коваленко В.П., Угнівенко А.М., Найдено К.А., Пелих В.Г., Гопка Б.М., Нежлукченко Т.І., Рудик І.А., Сахацький М.І., Трофименко О.Л., Цицюрський Л.М., Шеремета В.І. Селекція сільськогосподарських тварин : підручник. – К. : Унтас, 2008. – 445 с.
13. Технологія виробництва продукції бджільництва : підручник / Разанов С.Ф., Безпалый І.Ф., Бала В.І., Донченко Т.А. – К. : Аграрна освіта, 2010. – 277 с.
14. Бусенко О.Т., Могильний О.Й., Столюк В.Д. та ін. Технологія виробництва продукції тваринництва : підручник. – К. : Вища освіта, 2005. – 496 с.
15. Хилевич В.С. Основи стандартизації в сільському господарстві : підручник. – К. : Вища шк., 1989. – 247 с.

5. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Контроль знань і умінь студентів з дисципліни здійснюють згідно з системою організації навчального процесу. Формою підсумкового контролю є екзамен.

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять. Поточне оцінювання знань студентів здійснюють під час проведення лабораторних і практичних занять, навчальної практики, написання рефератів, поточного тестового та модульного контролю.

Підписано до друку 22.07.2014 р.
Умов. друк. арк. 0,9
Наклад 92 прим. Зам. № 95

Видавництво “Аграрна освіта”
Технікумівська, 1, смт Немішаєве
Бородянського Київської
тел. 04577-41-2-69

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єкта видавничої справи ДК № 1310